TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. kovo 29 d.*

Turinys

I — Teisinis pagrindas ..... I - 2314

A — EAPB sutarties nuostatos ..... I - 2314

B — EB sutarties nuostatos ..... I - 2316

C — Reglamentas (EB) Nr. 1/2003 ..... I - 2316

D — Nuostatos, susijusios su bylų nagrinėjimo senaties terminais ..... I - 2317

II — Ginčo aplinkybės ..... I - 2319

III — Procesas Pirmosios instancijos teisme ir skundžiamas sprendimas ..... I - 2322

IV — Procesas Teisingumo Teisme ..... I - 2324

V — Šalių reikalavimai ..... I - 2324

VI — Dėl prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį ..... I - 2327

VII — Dėl apeliacinių skundų ..... I - 2328

A — Dėl ARBED apeliacinio skundo (C-201/09 P) ..... I - 2329

1. Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su AP 97 straipsnio ir Reglamento Nr. 1/2003 pažeidimais, piktnaudžiavimu įgaliojimais, teisės klaida ir motyvavimo stoka ..... I - 2329

a) Šalių argumentai ..... I - 2329

b) Teisingumo Teismo vertinimas ..... I - 2331

* Proceso kalba: prancūzų.

2. Dėl antrojo pagrindo, susijusio su bendrovių teisinio subjektiškumo ir sankcijų individualizavimo principų pažeidimu, motyvavimo stoka, klaidingu Teisingumo Teismo praktikos dėl 100 % kontroliuojamos dukterinės bendrovės veiksmų priskyrimo patronuojančiai bendrovei aiškinimu ir taikymu, taip pat res judicata galios principo pa,eidimu ..... I - 2338

a) Dėl pagrindo priimtinumo ir tinkamumo ..... I - 2338

i) Šalių argumentai ..... I - 2338

ii) Teisingumo Teismo vertinimas ..... I - 2338

b) Dėl esmės ..... I - 2339

i) Šalių argumentai ..... I - 2339

ii) Teisingumo Teismo vertinimas ..... I - 2342

3. Dėl trečiojo pagrindo, susijusio su senaties taisyklių ir *res judicata* galios principo pažeidimu, taip pat motyvavimo stoka ..... I - 2345

a) Šalių argumentai ..... I - 2345

b) Teisingumo Teismo vertinimas ..... I - 2346

4. Dėl ketvirtojo pagrindo, susijusio su motyvavimo stoka ir teisės į gynybą bei *res judicata* galios principo pa,eidimu ..... I - 2347

a) Šalių argumentai ..... I - 2347

b) Teisingumo Teismo vertinimas ..... I - 2348

B — Dėl Komisijos apeliacinio skundo (C-216/09 P), kurio vienintelis pagrindas susijęs su teisės klaida aiškinant Sprendimą Nr. 715/78 ..... I - 2350

1. Šalių argumentai ..... I - 2350

2. Teisingumo Teismo vertinimas ..... I - 2354

VIII — Dėl bylinėjimosi išlaidų ..... I - 2357

Sujungtose bylose C-201/09 P ir C-216/09 P

dėl 2009 m. birželio 5 d. ir 10 d. pagal Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateiktų apeliacinių skundų

ArcelorMittal Luxembourg SA, buvusi *Arcelor Luxembourg SA*, įsteigta Liuksemburge (Liuksemburgas), atstovaujama advokatų A. Vandencasteele ir C. Falmagne (C-201/09 P),

ieškovė,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Europos Komisijai, atstovaujamai F. Castillo de la Torre ir E. Gipsini Fournier, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

ArcelorMittal Belval & Differdange SA, buvusiai *Arcelor Profil Luxembourg SA,* įsteigtai Eše prie Alzeto (Liuksemburgas),

ArcelorMittal International SA, buvusiai *Arcelor International SA*, įsteigtai Liuksemburge (Liuksemburgas),

ieškovėms pirmojoje instancijoje,

ir

Europos Komisija, atstovaujama F. Castillo de la Torre, X. Lewis ir E. Gipsini Fournier, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge (C-216/09 P),

ieškovė,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

ArcelorMittal Luxembourg SA, buvusiai *Arcelor Luxembourg SA,* įsteigtai Liuksemburge (Liuksemburgas),

ArcelorMittal Belval & Differdange SA, buvusiai *Arcelor Profil Luxembourg SA,* įsteigtai Eše prie Alzeto (Liuksemburgas), atstovaujamai advokato A. Vandencasteele,

ArcelorMittal International SA, buvusiai *Arcelor International SA*, įsteigtai Liuksemburge (Liuksemburgas), atstovaujamai advokato A. Vandencasteele,

ieškovėms pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro teismo pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, K. Schiemann, A. Arabadjiev (pranešėjas) ir J.-J. Kasel, teisėjai E. Juhász, G. Arestis, A. Borg Barthet, T. von Danwitz ir C. Toader,

generalinis advokatas Y. Bot,
posėdžio sekretorė R. Şereş, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. birželio 29 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2010 m. spalio 26 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Apeliaciniais skundais *ArcelorMittal Luxembourg SA*, buvusi *Arcelor Luxembourg SA* (C-201/09 P), Europos Komisija (C-216/09 P), taip pat pereiškusios priešpriešinius apeliacinius skundus *ArcelorMittal Belval & Differdange SA*, buvusi *Arcelor Profil Luxembourg SA*, ir *ArcelorMittal International SA*, buvusi *Arcelor International SA* (C-216/09 P), prašo Teisingumo Teismo iš dalies panaikinti 2009 m. kovo 31 d. Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismo sprendimą *ArcelorMittal Luxembourg ir kt. prieš Komisiją* (T-405/06, Rink. p. II-771, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo šis teismas iš dalies panaikino 2006 m. lapkričio 8 d. Komisijos sprendimą C(2006) 5342 galutinis, susijusį su EAPB sutarties 65 straipsnio taikymo procedūra dėl Europos sijelių gamintojų susitarimų ir suderintų veiksmų (byla Nr. COMP/F/38.907 – Plieno sijelės), kurio santrauką paskelbta 2008 m. rugsėjo 13 d. *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* (OL C 235, p. 4, toliau – ginčijamas sprendimas).

2 Ginčijamu sprendimu Komisija nusprendė, kad įmonė, sudaryta iš *ArcelorMittal Luxembourg SA*, *ArcelorMittal Belval & Differdange SA* ir *ArcelorMittal International SA*, pažeidė AP 65 straipsnio 1 dalį, nes nuo 1988 m. liepos 1 d. iki 1991 m. sausio 16 d. dalyvavo sudarant nemažai susitarimų ir vykdant suderintus veiksmus, kuriais buvo siekiama nustatyti kainas, skirti kvotas ir pasikeisti informacija Bendrijos plieno sijelių rinkoje arba tam daromas poveikis, ir minėtoms įmonėms už šiuos pažeidimus paskyrė solidariai sumokėti 10 mln. EUR baudą.

I — Teisinis pagrindas

A — *EAPB sutarties nuostatos*

3 AP 65 straipsnyje nustatyta:

„1. Visi įmonių tarpusavio susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kuriais siekiama tiesiogiai ar netiesiogiai sulaikyti, apriboti ar iškreipti normalią konkurenciją bendrojoje rinkoje, yra draudžiami, ypač tokie, kuriais siekiama:

a) nustatyti kainas;

b) apriboti bei kontroliuoti gamybą, techninį vystymąsi ar investavimą;

c) pasidalyti rinkas, produktus, klientus ar tiekimo šaltinius.

<...>

4. Bet kuris susitarimas ar sprendimas, draudžiamas šio straipsnio 1 dalyje, automatiškai negalioja ir juo negalima remtis jokiame valstybės narės teisme.

Jeigu nesinaudojama teise kreiptis į Teismą, tik Komisija gali nuspręsti, ar toks susitarimas bei sprendimas yra suderinami su šiuo straipsniu.

5. Įmonėms, kurios sudarė automatiškai negaliojančius susitarimus, arba per arbitražą, baudas, boikotą ar kitokiais būdais įgyvendino ar bandė įgyvendinti automatiškai negaliojantį susitarimą ar sprendimą bei susitarimą, kuriam buvo nesuteiktas ar atšauktas leidimas, arba kurios gavo leidimus, sąmoningai pateikusios neteisingą informaciją, arba kurios įsitraukė į šio straipsnio 1 dalyje draudžiamas veikas, Komisija gali skirti vienkartines ar periodines baudas, kurių dydis neviršija dvigubos apyvartos tų produktų, kurie buvo šiuo straipsniu draudžiamų susitarimų, sprendimų ar veikų dalykas; tačiau jeigu susitarimo, sprendimo ar veikos tikslas yra apriboti gamybą, techninį vystymąsi ar investavimą, maksimalus vienkartinių baudų dydis gali būti padidintas iki 10 % metinės įmonių pažeidėjų apyvartos, o maksimalus periodinių baudų dydis – iki 20 % dienos apyvartos."

4 Pagal AP 97 straipsnį šios sutarties galiojimo terminas baigėsi 2002 m. liepos 23 dieną.

B — *EB sutarties nuostatos*

5 EB 305 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Šios Sutarties nuostatos neturi įtakos Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarčiai, ypač valstybių narių teisėms ir pareigoms, minėtos Bendrijos institucijų įgaliojimams ir minėtos Sutarties nustatytoms bendrosios anglių ir plieno rinkos veikimo taisyklėms.“

C — *Reglamentas (EB) Nr. 1/2003*

6 Pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB] sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 4 straipsnį „siekiant, kad būtų taikomi [EB] 81 ir 82 straipsniai, Komisija turi įgaliojimus, nustatytus šiuo reglamentu“.

7 Reglamento Nr. 1/2003 7 straipsnyje „Pažeidimo nustatymas ir nutraukimas“ nustatyta:

„1. Kai Komisija, veikdama skundo pagrindu ar savo iniciatyva, nustato [EB] 81 straipsnio ar 82 straipsnio pažeidimą, ji gali priimti sprendimą, reikalaujantį, kad įmonės ar įmonių asociacijos nutrauktų pažeidimą. <...> Komisija taip pat gali konstatuoti, kad pažeidimas padarytas praeityje, jei ji turi teisėtą interesą tai daryti.

<...>“

8 Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą Komisija savo sprendimu gali skirti baudas įmonėms ar įmonių asociacijoms, jeigu jos tyčia ar dėl neatsargumo pažeidžia EB 81 ar 82 straipsnio nuostatas.

D — *Nuostatos, susijusios su bylų nagrinėjimo senaties terminais*

9 Pagal 1978 m. balandžio 6 d. Komisijos sprendimo Nr. 715/78/EAPB dėl bylų nagrinėjimo senaties terminų ir sankcijų įgyvendinimo pagal Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutartį (OL L 94, p. 22) 1 straipsnio 1 dalies nuostatas ir pagal Reglamento 1/2003 25 straipsnio 1 dalį Komisijos įgaliojimams skirti baudas už konkurencijos teisės nuostatų pažeidimus taikomas penkerių metų senaties terminas.

10 Pagal Sprendimo Nr. 715/78 1 straipsnio 2 dalies nuostatas ir Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 2 dalį senatis skaičiuojama nuo dienos, kurią padarytas pažeidimas. Tačiau tęstinių ar pakartotinių pažeidimų atvejais skaičiuoti pradedama nuo dienos, kurią pažeidimas baigtas.

11 Pagal Sprendimo Nr. 715/78 2 straipsnio 1 dalies ir Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 3 dalies nuostatas bet kuris Komisijos atliekamas veiksmas, vykdant išankstinį pažeidimo tyrimą arba su juo susijusias teisines procedūras nutraukia senaties terminą. Terminas nutraukiamas nuo pranešimo apie tokius veiksmus bent vienai įmonei arba

įmonių asociacijai, kuri dalyvavo darant pažeidimą, dienos. Terminas nutraukiamas visų pirma tada:

— kai gaunami raštiški Komisijos prašymai pateikti informacijos arba priimamas Komisijos sprendimas dėl informacijos pateikimo,

— kai suteikiami raštiški įgaliojimai vykdyti tyrimus, kuriuos savo pareigūnams suteikia Komisija, arba priimamas Komisijos sprendimas pradėti tyrimą,

— kai Komisija pradeda vykdyti teisines procedūras ir

— kai gaunamas Komisijos pranešimas apie kaltinimus.

12 Pagal Sprendimo Nr. 715/78 2 straipsnio 2 dalies nuostatas ir Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 4 dalį senaties termino nutraukimas taikomas visoms darant pažeidimą dalyvavusioms įmonėms.

13 Pagal Sprendimo Nr. 715/78 2 straipsnio 3 dalies ir Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 5 dalies nuostatas kiekvieno nutraukimo atveju terminas pradedamas skaičiuoti iš naujo. Tačiau senaties terminas baigiasi ne vėliau kaip praėjus dvigubam senaties terminui, per kurį Komisija neskiria vienkartinės ar periodinės baudos. Šis laikotarpis pratęsiamas tiek, kiek termino eiga buvo laikinai sustabdyta.

14 Pagal Sprendimo Nr. 715/78 3 straipsnio ir Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 6 dalies nuostatas vienkartinių ar periodinių baudų skyrimo senaties terminas sustabdomas laikotarpiui, per kurį Komisijos sprendimas yra persvarstomas Teisingumo Teisme.

15 Pagal Sprendimo Nr. 715/78 4 straipsnį ir Reglamento Nr. 1/2003 26 straipsnio 1 ir 2 dalis Komisijos teisė priversti vykdyti sprendimus, priimtus pagal EAPB sutarties nuostatas arba Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnį, ribojama penkerių metų laikotarpiu, skaičiuojamu nuo sprendimo įsigaliojimo dienos.

II — Ginčo aplinkybės

16 Skundžiamo sprendimo 16–37 punktuose nurodytas šio ginčo faktines aplinkybes galima trumpai išdėstyti taip.

17 ARBED SA, kuri pakeitė įmonės pavadinimą *į Arcelor Luxembourg SA,* o vėliau – į *ArcelorMittal Luxembourg SA* (toliau – ARBED), vykdė veiklą plieno produktų gamybos srityje.

18 *TradeARBED SA*, kuri pakeitė įmonės pavadinimą į *Arcelor International SA,* o vėliau – į *ArcelorMittal International SA* (toliau – *TradeARBED*), buvo įsteigta kaip 100 % ARBED kontroliuojama dukterinė bendrovė, platinanti ARBED pagamintus plieno produktus.

19 *ProfilARBED SA*, kuri pakeitė įmonės pavadinimą į *Arcelor Profil Luxembourg SA,* o vėliau – į *ArcelorMittal Belval & Differdange SA* (toliau – *ProfilARBED*), buvo įsteigta 1992 m. lapkričio 27 d. kaip 100 % ARBED kontroliuojama dukterinė bendrovė, kad nuo šios datos vykdytų ARBED ekonominę ir pramoninę veiklą plieno sijelių sektoriuje.

20 1991 m. Komisija, remdamasi pagal AP 47 straipsnį priimtais sprendimais, įvairių įmonių, įskaitant *TradeARBED,* tarnybinėse patalpose atliko patikrinimus. 1992 m. gegužės 6 d. ji suinteresuotoms įmonėms, įskaitant *TradeARBED*, išsiuntė pranešimą apie kaltinimus, tačiau neišsiuntė jų ARBED ir *ProfilARBED*. *TradeARBED* dalyvavo 1993 m. sausio 11–14 d. vykusiame posėdyje.

21 1994 m. vasario 16 d. Sprendime 94/215/EAPB dėl procedūrų pagal EAPB sutarties 65 straipsnį, susijusių su Europos plieno sijelių gamintojų susitarimais ir suderintais veiksmais (OL L 116, p. 1, toliau – pirminis sprendimas), Komisija konstatavo, kad 17 plieno gamybos įmonių, įskaitant *TradeARBED,* dalyvavo sudarant nemažai susitarimų, priimant sprendimus ir vykdant suderintus veiksmus, susijusius su kainų nustatymu, rinkų pasidalijimu ir pasikeitimu konfidencialia informacija, Bendrijos sijelių rinkoje, ir taip pažeidė AP 65 straipsnio 1 dalį. Keturiolikai šio sektoriaus įmonių, įskaitant ARBED, buvo skirtos baudos už nuo 1988 m. liepos 1 d. iki 1990 m. gruodžio 31 d. padarytus pažeidimus (11 200 000 ekiu).

22 1999 m. kovo 11 d. Sprendimu *ARBED prieš Komisiją* (T-137/94, Rink. p. II-303) Pirmosios instancijos teismas atmetė ARBED ieškinį dėl pirminio sprendimo panaikinimo, tačiau sumažino jai skirtą baudą iki 10 000 000 EUR.

23 2003 m. spalio 2 d. Sprendimu *ARBED prieš Komisiją* (C-176/99 P, Rink. p. I-10687) Teisingumo Teismas panaikino minėtą Pirmosios instancijos teismo sprendimą ir pirminį sprendimą tiek, kiek jis susijęs su ARBED, dėl to, kad buvo pažeista teisė į gynybą.

24 Šiomis aplinkybėmis Komisija nusprendė pradėti naują procedūrą dėl pirminiame sprendime išnagrinėtų antikonkurencinių veiksmų. 2006 m. kovo 8 d. ji išsiuntė ARBED, *TradeARBED* ir *ProfilARBED* pranešimą apie kaltinimus, kuriame informavo apie savo ketinimą priimti sprendimą, kuriuo jos būtų pripažintos solidariai atsakingos už nagrinėjamus pažeidimus; 2006 m. balandžio 20 d. šios bendrovės atsakė į minėtą pranešimą apie kaltinimus.

25 2006 m. lapkričio 8 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą, kuriuo 1 ir 2 straipsniuose nustatyta:

„1 straipsnis

Įmonė, sudaryta iš [ARBED, *TradeARBED* ir *ProfilARBED*], dalyvaudama sudarant nemažai susitarimų ir vykdant suderintus veiksmus, kuriais buvo siekiama nustatyti kainas, skirti kvotas ir pasikeisti informacija Bendrijos sijelių rinkoje arba tam buvo daromas poveikis, dalyvavo darant [AP] 65 straipsnio 1 dalies pažeidimą. Nustatyta, kad tokios struktūros įmonė dalyvavo darant šiuos pažeidimus nuo 1988 m. liepos 1 d. iki 1991 m. sausio 16 d.

2 straipsnis

Pagal skundžiamo sprendimo 2 straipsnį „solidariai atsakingoms [ARBED, *TradeARBED* ir *ProfilARBED*] už 1 straipsnyje nurodytus pažeidimus skiriama 10 mln. EUR bauda."

III — Procesas Pirmosios instancijos teisme ir skundžiamas sprendimas

26 Pareiškimu, kurį Pirmosios instancijos teismo kanceliarija gavo 2006 m. gruodžio 27 d., ARBED, *TradeARBED* ir *ProfilARBED* pareiškė šį ieškinį, grindžiamą, pirma, AP 33 straipsniu ir AP 36 straipsniu, antra, EB 229 straipsniu ir EB 230 straipsniu.

27 Kaip pirmąjį pagrindą ARBED, *TradeARBED* ir *ProfilARBED* nurodė, kad ginčijamas sprendimas neturėjo teisinio pagrindo ir kad Komisija piktnaudžiavo įgaliojimais. Antrasis pagrindas buvo susijęs su pažeidimų priskyrimo taisyklių pažeidimu, trečiasis – su sankcijų skyrimo senaties taisyklų pažeidimu, o ketvirtasis – su teisės į gynybą pažeidimu.

28 Atsižvelgęs į tai, kad Bendrijos sutartimis buvo sukurta vientisa teisės sistema, kad EAPB ir EB sutartimis siekiama bendro tikslo užtikrinti laisvą konkurenciją ir kad valstybių narių teisės sistemų bendruoju principu keičiantis teisės aktams siekiama užtikrinti teisinių struktūrų tęstinumą, nebent teisės aktų leidėjas nurodo kitaip, Pirmosios instancijos teismas atmetė pirmąjį pagrindą ir nusprendė, kad Reglamento Nr. 1/2003 7 straipsnio 1 dalis ir 23 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinamos kaip

leidžiančios Komisijai po 2002 m. liepos 23 d. konstatuoti įmonių kartelius, sudarytus EAPB sutarties taikymo sričiai *ratione materiæ* ir *ratione temporis* priklausančiuose sektoriuose, ir nustatyti sankcijas už juos.

29 Pirmosios instancijos teismas taip pat atmetė antrąjį pagrindą, nusprendęs, pirma, kad *TradeARBED* nesirėmė šiuo pagrindu, antra, kad Komisija nepadarė teisės klaidos, kai priskyrė *TradeARBED* padarytą pažeidimą ARBED, o kaip šios „ekonominei perėmėjai" ir *ProfilARBED*, remdamasi tuo, jog ARBED priklausė 100 % *TradeARBED* kapitalo, ir tuo, jog įrodymais patvirtinama jos lemiama įtaka *TradeARBED* veiksmams ir realus jos galių panaudojimas.

30 Dėl trečiojo pagrindo pažymėtina, kad Pirmosios instancijos teismas paneigė tariamą sankcijų skyrimo senaties taisyklių pažeidimą ARBED atveju, nusprendęs, kad dėl terminų sustabdymo per pirmąjį procesą Pirmosios instancijos teisme ir Teisingumo Teisme ginčijamas sprendimas buvo priimtas laikantis ir 5, ir 10 metų senaties terminų. Kita vertus, Pirmosios instancijos teismas, pripažinęs, kad šis sustabdymas turėjo tik *inter partes*, bet ne *erga omnes* poveikį, nusprendė, jog *ProfilARBED* ir *TradeARBED* atvejais pasibaigė 10 metų senaties terminas, ir dėl to panaikino ginčijamą sprendimą, kiek jis susijęs su šiomis įmonėmis.

31 Pirmosios instancijos teismas atmetė ketvirtąjį pagrindą, kiek juo rėmėsi ARBED, ir nusprendė, kad ARBED nesugebėjo įrodyti, kaip administracinės procedūros trukmė galėjo užkirsti jai kelią pasinaudoti teise į gynybą, nes nurodė tik tai, kad įrodymai, kuriuos ji galėjo turėti 1990 m., praėjus tam tikram laikui dingo.

32 Todėl skundžiamu sprendimu Pirmosios instancijos teismas panaikino ginčijamą sprendimą, kiek jis susijęs su *ProfilARBED* ir *TradeARBED*, o likusią ieškinio dalį atmetė kaip nepagrįstą.

IV — Procesas Teisingumo Teisme

33 2009 m. rugsėjo 10 d. nutartimi Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė sujungti bylas C-201/09 ir C-216/09 tam, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimtas galutinis sprendimas.

V — Šalių reikalavimai

34 Apeliaciniame skunde (C-201/09 P) ARBED Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek jame ARBED atžvilgiu patvirtintas ginčijamas sprendimas, ir

— priteisti iš Komisijos šioje ir pirmojoje instancijose patirtas bylinėjimosi išlaidas.

35 Atsakyme į minėtą apeliacinį skundą Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti apeliacinį skundą ir

— priteisti iš ARBED bylinėjimosi išlaidas.

36 Apeliaciniame skunde (C-216/09) Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą, kiek juo panaikinamos baudos, ginčijamu sprendimu skirtos *ProfilARBED ir TradeARBED,*

— atmesti *ProfilARBED* ir *TradeARBED* ieškinius ir

— priteisti iš *ProfilARBED* ir *TradeARBED* bylinėjimosi išlaidas.

37 Atsakydamos į minėtą apeliacinį skundą *ProfilARBED* ir *TradeARBED* pateikia priešpriešinį apeliacinį skundą ir Teisingumo Teismo prašo:

— patvirtinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek jame dėl senaties termino nutraukimo santykinio poveikio panaikintos ginčijamu sprendimu skirtos baudos,

— nepatenkinus pirmojo reikalavimo, panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek jame:

— jų atžvilgiu taikoma EAPB sutartis ir Reglamentas Nr. 1/2003,

— *TradeARBED* veiksmai priskiriami *ProfilARBED,*

— taikant senaties nutraukimo taisykles nepripažįstama, kad suėjo sankcijų skyrimo *ProfilARBED* senaties terminas,

— nepripažįstamas teisės į gynybą pažeidimas, kuruo *ProfilARBED* gali remtis dėl nepagrįstai ilgos procedūros trukmės,

— priteisti iš Komisijos abiejose instancijose patirtas bylinėjimosi išlaidas.

38 Atsakydama į minėtą priešpriešinį apeliacinį skundą Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti priešpriešinį apeliacinį skundą ir

— priteisti iš *ProfilARBED* ir *TradeARBED* bylinėjimosi išlaidas.

VI — Dėl prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį

39 2010 m. spalio 27 d. Teisingumo Teismo kanceliarijai pateiktu dokumentu Komisija paprašė šio teismo priimti nutartį dėl žodinės proceso dalies atnaujinimo pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 61 straipsnį tuo atveju, jeigu jis turėtų išnagrinėti *ProfilARBED* atsakomybės, kylančios dėl to, kad *ProfilARBED* tęsia ARBED ūkinę veiklą, klausimą. Iš tikrųjų, jos teigimu, šis klausimas išnagrinėtas generalinio advokato išvados 224–235 punktuose, tačiau jis nėra bylos dalykas ir šalys dėl jo nepareiškė savo nuomonių.

40 Taikant minėtą nuostatą dėl šio prašymo buvo išklausytas generalinis advokatas.

41 Teisingumo Teismas gali savo iniciatyva, generalinio advokato siūlymu arba šalių prašymu priimti nutartį atnaujinti žodinę proceso dalį pagal Procedūros reglamento 61 straipsnį, jeigu mano, kad nepakanka informacijos arba kad byla turi būti nagrinėjama remiantis argumentu, dėl kurio šalys nepareiškė savo nuomonių (žr. 2009 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Liga Portuguesa de Futebol Profissional ir Bwin International,* C-42/07, Rink. p. I-7633, 31 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

42 Teisingumo Teismas mano, kad šiuo atveju turi visą bylai išspręsti reikalingą informaciją ir kad bylos nereikia nagrinėti remiantis argumentu, dėl kurio šiame teisme nebuvo pareikšta nuomonių.

43 Todėl nereikia atnaujinti žodinės proceso dalies.

VII — Dėl apeliacinių skundų

44 Apeliaciniame skunde (C-201/09 P) ARBED nurodo keturis pagrindus. Kaip pirmąjį pagrindą ARBED nurodo AP 97 straipsnio ir Reglamento Nr. 1/2003 pažeidimus, piktnaudžiavimą įgaliojimais, teisės klaidas, motyvavimo stoką.

45 Antrasis pagrindas susijęs su bendrovių teisinio subjektiškumo ir bausmių ir sankcijų individualizavimo principų pažeidimu, motyvavimo stoka, klaidingu Teisingumo Teismo praktikos dėl 100 % kontroliuojamos dukterinės bendrovės veiksmų priskyrimo patronuojančiai bendrovei aiškinimu ir taikymu, taip pat *res judicata* galios principo ir normų hierarchijos pažeidimu.

46 Trečiasis pagrindas susijęs su senaties taisyklių ir pirminio sprendimo *res judicata* galios principo pažeidimu, taip pat motyvavimo stoka. Ketvirtuoju pagrindu ARBED kaltina Pirmosios instancijos teismą motyvavimo stoka ir teisės į gynybą bei *res judicata* galios, kurią turi minėtas 2003 m. spalio 2 d. Sprendimas *ARBED prieš Komisiją*, principo pažeidimu.

47 Apeliaciniame skunde (C-216/09 P) Komisija nurodo vienintelį pagrindą, susijusį su teisės klaida aiškinant Sprendimą Nr. 715/78.

A — *Dėl ARBED apeliacinio skundo (C-201/09 P)*

1. Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su AP 97 straipsnio ir Reglamento Nr. 1/2003 pažeidimais, piktnaudžiavimu įgaliojimais, teisės klaida ir motyvavimo stoka

a) Šalių argumentai

48 Pirma, ARBED pažymi, kad AP 97 straipsnyje numatyta, jog EAPB sutartis nustoja galioti 2002 m. liepos 23 d., o AP 65 straipsniu pagrįstas ginčijamas sprendimas buvo priimtas 2006m. lapkričio 8 dieną . Nusprendęs, kad nagrinėjamos procedūros buvo teisėtai vykdomos remiantis AP 65 straipsniu, Pirmosios instancijos teismas pažeidė AP 97 straipsnį ir neatsakė į jos argumentus, kad minėtas sprendimas neturi teisinio pagrindo.

49 Anot ARBED, Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad Bendrijos sutartimis buvo sukurta vientisa teisės sistema. Remiantis EB 305 straipsnio 1 dalimi, EAPB sutartis yra ypatinga sistema, pagal kurią nukrypstama nuo EB sutartyje įtvirtintų bendrojo pobūdžio taisyklių, ir dėl 2002 m. liepos 24 d. įvykusio EAPB sutarties teisės sistemos perėjimo į EB sutarties teisės sistemą pasikeitė teisiniai pagrindai, procedūros ir taikytinos materialinės nuostatos. Institucijų pareiga vienodai aiškinti įvairias sutartis gali būti įgyvendinama tik laikantis pačiomis sutartimis nustatytų ribų ir dėl jos institucijos negali po 2002 m. liepos 24 d. palikti galioti sutarties nuostatą, jei numatyta, kad nuo šios dienos ji netenka galios.

50 1969 m. vasario 25 d. Sprendimais *Klomp* (23/68, Rink. p. 43) ir *Lucchini* (C-119/05, Rink. p. I-6199), kuriuos cituoja Pirmosios instancijos teismas, grįsdamas savo požiūrį, negalima remtis siekiant pakeisti tokią išvadą. Iš tiesų pirmasis sprendimas yra susijęs su pirminės Bendrijos teisės pakeitimu įsigaliojus Sujungimo sutarčiai, o ne Sutarčiai netekus galios, o antrasis susijęs su sprendimu, priimtu pagal EAPB sutartį jai galiojant, o ne po to, kai ji neteko galios.

51 Antra, ARBED mano, kad grįsdamas Komisijos kompetenciją Reglamentu Nr. 1/2003 Pirmosios instancijos teismas piktnaudžiavo įgaliojimais ir neatsakė į jos argumentus. Ji nurodo, kad Reglamentas Nr. 1/2003 buvo priimtas EAPB sutarčiai nustojus galioti, ir teigia, jog, atsižvelgiant į šio reglamento 4 straipsnį ir tai, kad jame nėra jokios nuorodos į EAPB sutartį, jis suteikia Komisijai kompetenciją skirti sankcijas tik už EB 81 straipsnio ir 82 straipsnio pažeidimus.

52 Net darant prielaidą, kad Reglamentu Nr. 1/2003 Komisijai suteikiama kompetencija skirti sankcijas už AP 65 straipsnio 1 dalies pažeidimus, juo buvo pažeista EAPB sutartis, nes šiuo reglamentu, priimtu remiantis tik EB sutartimi, buvo bandoma pakeisti EAPB sutartį. Iš tiesų iš teismo praktikos matyti, kad nuoseklus įvairių sutarčių materialinės teisės nuostatų aiškinimas neturi jokios įtakos įvairiomis sutartimis skirtingoms institucijoms suteiktai kompetencijai, nes pagal kiekvieną sutartį institucijos turi kompetenciją įgyvendinti tik šia sutartimi joms suteiktus įgaliojimus.

53 ARBED teigimu, taikant Pirmosios instancijos teismo siūlomą požiūrį, pirma, Europos Sąjungos Tarybai būtų suteikta teisė spręsti, kokios institucijos yra kompetentingos įgyvendinti AP 65 straipsnį, nors šią kompetenciją įgyvendino EAPB sutarties autoriai, ir, antra, pakeisti EAPB sutartimi Komisijai pripažintos kompetencijos pobūdį,

nes pagal AP 65 straipsnį ji yra išimtinė, o pagal Reglamentą Nr. 1/2003 ja dalijamasi su nacionalinėmis konkurencijos institucijomis ir nacionaliniais teismais.

54 Taigi Pirmosios instancijos teismo aiškinimas dėl teisės aktų taikymo laiko atžvilgiu kelia grėsmę kiekvienos sutarties atskiram teisiniam statusui ir normų hierarchijos taisyklėms. Be to, Pirmosios instancijos teismas supainiojo procedūros taisyklę, materialinės teisės nuostatą ir kompetencijos priskyrimo taisyklę. Iš teismo praktikos matyti, pirma, kad institucijos kompetencijos klausimas yra sprendžiamas anksčiau nei klausimas, kokios materialinės ir procedūrinės nuostatos yra taikomos, antra, kad Bendrijos instituciją priimti teisės aktą įgaliojantis teisinis pagrindas turi galioti priimant tokį teisės aktą.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

55 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad bet koks AP 65 straipsnio 1 dalyje numatytą pažeidimą atitinkantis susitarimas, sudarytas arba vykdomas galiojant EAPB sutarčiai, t. y. iki 2002 m. liepos 23 d., gali būti pagrindas, iki šios datos imtinai, priimti Komisijos sprendimą, kuriuo minėtą susitarimą sudariusioms arba vykdžiusioms įmonėms skiriamos baudos pagal AP 65 straipsnio 5 dalį.

56 Toliau reikia konstatuoti, kad bet koks AP 65 straipsnio 1 dalyje numatytą pažeidimą atitinkantis susitarimas, sudarytas arba vykdomas nuo 2002 m. liepos 24 d. iki 2009 m. lapkričio 30 d., gali būti pagrindas priimti tokį Komisijos sprendimą remiantis EB 81 straipsniu ir 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio [EB] sutarties [81] ir [82] straipsnius (OL 13, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 3), 15 straipsnio 2 dalies a punktu arba Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktu.

57 Galiausiai taip pat nustatyta, kad bet koks AP 65 straipsnio 1 dalyje numatytą pažeidimą atitinkantis susitarimas, sudarytas arba vykdomas nuo 2009 m. gruodžio 1 d., gali būti pagrindas priimti tokį Komisijos sprendimą remiantis SESV 101 straipsniu ir Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktu.

58 Šioje byloje ARBED iš esmės ginčija Pirmosios instancijos teismo konstatavimą, kad Komisija po 2002 m. liepos 23 d. priimtu sprendimu galėjo remdamasi AP 65 straipsnio 1 ir 5 dalimis, Reglamento Nr. 1/2003 7 straipsnio 1 dalimi ir 23 straipsnio 2 dalies a punktu skirti jai baudą už iki 2002 m. liepos 23 d. sudarytą ir vykdytą susitarimą, atitinkantį AP 65 straipsnio 1 dalyje numatytą pažeidimą.

59 Pirma, dėl Komisijos kompetencijos Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 57 ir 58 punktuose pažymėjo, kad EAPB sutartis pagal EB 305 straipsnio 1 dalį yra *lex specialis*, kuris nukrypsta nuo *lex generalis,* t. y. EB sutarties, ir kad 2002 m. liepos 23 d. nustojus galioti EAPB sutarčiai, EB sutarties bendros sistemos taikymo sritis nuo 2002 m. liepos 24 d. išsiplėtė apimdama sektorius, kurie anksčiau buvo reglamentuojami EAPB sutartimi.

60 Skundžiamo sprendimo 59–61 punktuose Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad EAPB sutarties teisinio reglamentavimo srities perėmimui EB sutartimi būdingas Sąjungos teisinės sistemos ir jos tikslų tęstinumas, nes laisvos konkurencijos sukūrimas ir išsaugojimas yra vienas pagrindinių tiek EB, tiek EAPB sutarčių tikslų. Šiuo atžvilgiu jis pabrėžė, kad susitarimų ir suderintų veiksmų pagal EAPB sutarties 65 straipsnio 1 dalį sąvokos atitinka susitarimų ir suderintų veiksmų sąvokas pagal EB 81 straipsnį ir kad Sąjungos teismas vienodai aiškina abi nuostatas.

61 Skundžiamo sprendimo 62 punkte Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad, atsižvelgiant į valstybių narių teisės sistemoms bendrą principą, keičiant teisės aktus reikia užtikrinti teisinių struktūrų tęstinumą, nebent teisės aktų leidėjas nurodo kitaip, ir manė, kad šis principas taikomas Sąjungos pirminės teisės pakeitimams.

62 Skundžiamo sprendimo 63 ir 64 punktuose Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad dėl Sąjungos teisinės sistemos ir jos veikimą grindžiančių tikslų tęstinumo Komisija turi užtikrinti, kad situacijų, susiklosčiusių galiojant EAPB sutarčiai, atžvilgiu bus laikomasi valstybių narių ir asmenų teisių bei pareigų, *eo tempore* kylančių iš EAPB sutarties, todėl pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį Komisija gali po 2002 m. liepos 23 d. skirti sankcijas už kartelius sektoriuose, kurie *ratione materiæ* ir *ratione temporis* patenka į EAPB sutarties taikymo sritį.

63 Taip samprotaujant nepadaryta jokios teisės klaidos. Iš tiesų iš teismo praktikos matyti, pirma, kad, atsižvelgiant į valstybių narių teisės sistemoms, kurių šaknų galima rasti net romėnų teisėje, bendrą principą, keičiant teisės aktus reikia užtikrinti teisinių struktūrų tęstinumą, nebent teisės aktų leidėjas nurodo kitaip, antra, kad šis principas taikomas Sąjungos pirminės teisės pakeitimams (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Klomp* 13 punktą).

64 Tačiau, kaip teisingai pažymi Komisija, nėra jokių įrodymų, jog Sąjungos teisės aktų leidėjas būtų norėjęs, kad už EAPB sutartimi draudžiamus suderintus veiksmus visai nebūtų baudžiama šiai Sutarčiai nustojus galioti.

65 Be to, iš šio sprendimo 55–57 punktuose padarytų išvadų aišku, jog EAPB, EB ir SESV sutarčių seka patvirtinama, kad siekdama užtikrinti laisvą konkurenciją Komisija galėjo skirti sankcijas už bet kokius AP 65 straipsnio 1 dalyje numatytą pažeidimą atitinkančius veiksmus, įvykdytus iki 2002 m. liepos 23 d. ar po šios datos, ir gali toliau tai daryti.

66 Šiomis aplinkybėmis Sutarčių tikslams ir nuoseklumui prieštarautų ir būtų nesuderinama su Sąjungos teisės sistemos tęstinumu, jei Komisija neturėtų kompetencijos užtikrinti su EAPB sutartimi susijusių teisės normų, net ir šiai Sutarčiai nustojus galioti toliau sukuriančių teisinių padarinių, vienodo taikymo (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Lucchini* 41 punktą).

67 Antra, šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 65, 66 ir 68 punktuose teisingai nusprendė, kad laikantis teisės aktų taikymo laiko atžvilgiu principų ir su teisinio saugumo bei teisėtų lūkesčių apsaugos principais susijusių reikalavimų būtina taikyti EAPB sutarties 65 straipsnio 1 ir 5 dalyse numatytas materialines nuostatas šios bylos faktinėms aplinkybėms, patenkančioms į minėtos Sutarties taikymo sritį *ratione materiæ* ir *ratione temporis.*

68 Primintina, jog pagal teisinio saugumo principą reikalaujama, kad iš Sąjungos teisės aktų suinteresuotieji asmenys galėtų aiškiai ir tiksliai žinoti jais nustatytų pareigų turinį, žinoti savo teises ir pareigas ir atitinkamai imtis veiksmų (2009 m. kovo 10 d. Sprendimo *Heinrich,* C-345/06, Rink. p. I-1659, 44 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

69 Šiuo klausimu pabrėžtina, kad faktinių aplinkybių metu AP 65 straipsnio 1 ir 5 dalyse buvo numatytas aiškus šioje byloje skirtos sankcijos teisinis pagrindas, todėl

TradeARBED negalėjo nežinoti savo elgesio pasekmių. Be to, iš šio sprendimo 55–57 punktuose padarytų išvadų aišku, kad už tą patį elgesį Komisija bet kada vėliau galėjo skirti tokią sankciją.

70 Kadangi iki neteisėtų veiksmų padarymo datos Sutartyse buvo aiškiai apibrėžti pažeidimai ir už juos įmonėms skiriamų sankcijų pobūdis bei dydis, minėtais principais negarantuojama, kad dėl vėlesnių teisinių pagrindų ir procedūros taisyklių pakeitimų joms nebus taikoma jokių sankcijų, susijusių su jų ankstesniu neteisėtu elgesiu.

71 Pridurtina, kad dar iki EAPB sutarties galiojimo pabaigos Komisija nurodė, jog neįmanoma išvengti tokios sankcijos, ir 2002 m. birželio 18 d. priimto Komunikato dėl kai kurių konkurencijos bylų nagrinėjimo aspektų, susijusių su EAPB sutarties galiojimo pasibaigimu (OL C 152, p. 5), 31 punkte patikslino, kad nustačius pažeidimą EAPB sutartimi reglamentuojamoje srityje taikoma materialinė teisė yra ta, kuri galiojo pažeidimą įrodančių faktinių aplinkybių atsiradimo metu, nesvarbu, kokia jos taikymo data, o taikomos procedūros taisyklės, pasibaigus EAPB sutarties galiojimui, yra tos, kurios numatytos EB sutartyje.

72 Be to, dėl *lex mitior* principo šioje byloje nedraudžiama taikyti AP 65 straipsnio 5 dalies, nes ginčijamu sprendimu skirta bauda bet kuriuo atveju neviršija Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje numatytos baudos už Sąjungos konkurencijos taisyklių pažeidimą ribos.

73 Iš viso to matyti, kad rūpestinga įmonė, esanti tokioje padėtyje, kaip antai ARBED, negalėjo nežinoti savo elgesio pasekmių, taip pat tikėtis, kad dėl EAPB sutarties teisinio reglamentavimo srities perėmimo EB sutartimi ji galėtų išvengti bet kokių sankcijų už anksčiau padarytus AP 65 straipsnio pažeidimus.

74 Dėl teisinio pagrindo ir taikomų procesinių normų Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 64 ir 67 punktuose taip pat teisingai nusprendė, kad Komisijos kompetencija ginčijamu sprendimu skirti nagrinėjamas baudas numatyta Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje ir kad procedūra turi būti atliekama pagal šį reglamentą.

75 Iš tiesų iš teismo praktikos matyti, kad nuostata, kuri yra akto teisinis pagrindas ir kurios pagrindu Sąjungos institucija priima nagrinėjamą teisės aktą, turi galioti priimant šį teisės aktą (šiuo klausimu žr. 2000 m. balandžio 4 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą,* C-269/97, Rink. p. I-2257, 45 punktą), o procedūros taisyklės paprastai laikomos taikytinomis jų įsigaliojimo metu (šiuo klausimu žr. 1981 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Meridionale Industria Salumi ir kt.*, 212/80–217/80, Rink. p. 2735, 9 punktą ir 2006 m. vasario 23 d. Sprendimo *Molenbergnatie,* C-201/04, Rink. p. I-2049, 31 punktą).

76 Reikia pridurti, jog dėl aplinkybės, kad Komisija taikė Reglamentą Nr. 1/2003 persekiojamoms įmonėms, EAPB sutartimi suteikiamos procesinės garantijos buvo ne apribotos, o veikiau galėjo būti praplėstos, ir ARBED šio fakto neginčija.

77 Todėl darytina išvada, kad Pirmosios instancijos teismas skundžiamo sprendimo 67 ir 68 punktuose galėjo nepadarydamas teisės klaidos konstatuoti, pirma, kad Komisijos kompetencija ginčijamu sprendimu skirti nagrinėjamą baudą išplaukia iš Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies ir kad reikia laikytis šiame reglamente nustatytos procedūros, antra, kad taikytinos materialinės teisės normos, kuriose numatyta sankcija, įtvirtintos AP 65 straipsnio 1 ir 5 dalyse.

78 Trečia, tiek, kiek ARBED nurodo, jog Pirmosios instancijos teismas nepateikė aiškaus atsakymo į visus jos argumentus, primintina, kad pagal Teisingumo Teismo statuto 36 straipsnį ir 53 straipsnio pirmą pastraipą Pirmosios instancijos teismui tenkanti motyvavimo pareiga neįpareigoja šio teismo pateikti detalaus atsakymo į kiekvieną bylos šalių pateiktą argumentą. Taigi motyvavimas gali būti numanomas su sąlyga, kad iš jo suinteresuotiesiems asmenims aišku, dėl ko buvo imtasi nagrinėjamų priemonių, o Teisingumo Teismui juo suteikiama pakankamai informacijos, kad jis galėtų vykdyti teisminę kontrolę (2009 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Bouygues ir Bouygues Télécom prieš Komisiją,* C-431/07 P, Rink. p. I-2665, 42 punktas ir 2010 m. sausio 21 d. Nutarties *Iride ir Iride Energia prieš Komisiją*, C-150/09 P, 42 punktas).

79 Šiuo atveju Pirmosios instancijos teismo argumentai yra aiškūs ir suprantami ir leidžia tiek ARBED žinoti priežastis, dėl kurių Pirmosios instancijos teismas atmetė nurodytą pagrindą, tiek Teisingumo Teismui turėti pakankamai informacijos, kad galėtų vykdyti jam priklausančią teisminę kontrolę. Todėl skundžiamas sprendimas yra pakankamai motyvuotas.

80 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pirmąjį pagrindą reikia atmesti.

2. Dėl antrojo pagrindo, susijusio su bendrovių teisinio subjektiškumo ir sankcijų individualizavimo principų pažeidimu, motyvavimo stoka, klaidingu Teisingumo Teismo praktikos dėl 100 % kontroliuojamos dukterinės bendrovės veiksmų priskyrimo patronuojančiai bendrovei aiškinimu ir taikymu, taip pat *res judicata* galios principo pažeidimu

a) Dėl pagrindo priimtinumo ir tinkamumo

i) Šalių argumentai

81 Atsakydama į apeliacinį skundą byloje C-201/09 P Komisija nurodo, kad šis pagrindas nepriimtinas tiek, kiek juo siekiama užginčyti *TradeARBED* veiksmų priskyrimą *ProfilARBED*, padarytą skundžiamo sprendimo 106–119 punktuose, nes pareiškime negali būti pagrindų, susijusių su kita proceso šalimi.

82 Be to, Komisija mano, kad antrasis pagrindas netinkamas, nes susijęs tik su veiksmingos kontrolės buvimo prezumpcija, išplaukiančia iš to, kad turima 100 % dukterinės bendrovės kapitalo, o ne su Pirmosios instancijos teismo konstatavimu, jog Komisija įrodė, kad ARBED iš tikrųjų daro lemiamą įtaką *TradeARBED*, kuriuo galima pateisinti išvadą, kad šios bendrovės yra vienas ūkio subjektas.

ii) Teisingumo Teismo vertinimas

83 Dėl pagrindo dalies, susijusios su *TradeARBED* veiksmų priskyrimo *ProfilARBED*, priimtinumo darytina išvada, kad šis pagrindas nėra susijęs su skundžiamu sprendimu,

kiek juo daromas poveikis ARBED teisinei padėčiai. Kaip teisingai pažymi Komisija, apeliantė negali remtis su kita proceso šalimi susijusiu pagrindu. Todėl šį pagrindą reikia pripažinti nepriimtinu tiek, kiek jis susijęs su *TradeARBED* veiksmų priskyrimu *ProfilARBED*.

84 Dėl antrojo pagrindo tinkamumo iš skundžiamo sprendimo 99 punkto matyti, jog darydamas išvadą, kad ARBED ir *TradeARBED* yra vienas ūkio subjektas, Pirmosios instancijos teismas rėmėsi visais iki šio punkto išdėstytais argumentais, taigi ir nuginčijama prezumpcija, jog dukterinę bendrovę 100 % kontroliuojanti patronuojanti bendrovė iš tikrųjų daro lemiamą įtaką šios elgesiui.

85 Šiomis aplinkybėmis reikia išnagrinėti antrąjį pagrindą iš esmės.

b) Dėl esmės

i) Šalių argumentai

Pirma, ARBED pažymi, kad Pirmosios instancijos teismas nusprendė, jog *TradeARBED* elgesys priskirtinas ARBED remiantis konkurencijos teisėje paplitusia teorija, kad teisiškai atskiros įmonės gali sudaryti vieną ūkio subjektą. Iki šiol ši teorija buvo taikoma tik tam, kad įmonės galėtų išvengti teisiškai atskirų asmenų egzistavimo

pasekmių, numatant, kad EB 81 straipsnyje nustatytas įmonių susitarimų draudimas taikomas tik tos pačios grupės įmonėms, ir netaikant koncentracijų tvarkos įsigyjant įmones tos pačios grupės viduje.

87 Pripažinęs kolektyvinę grupės įmonių atsakomybę dėl vienos jų elgesio, Pirmosios instancijos teismas paneigė asmenų teisę vykdyti ekonominę veiklą įsteigiant teisiškai atskirus subjektus, kurių kiekvienas kaip juridinis asmuo turi atskirą teisinį subjektiškumą ir yra asmeniškai atsakingas.

88 Be to, Pirmosios instancijos teismo požiūris nulemtų prieštaringą rezultatą. Iš tiesų dėl dviejų aplinkybių, kad grupei priklausančios įmonės neteisėtas elgesys būtų priskirtas tiek patronuojančiai bendrovei, tiek kitai susijusiai bendrovei, ir kad tik patronuojanti bendrovė turėtų galimybę nuginčyti lemiamos įtakos prezumpciją, susijusiai bendrovei būtų taikomos griežtesnės taisyklės.

89 Todėl, anot ARBED, skundžiamu sprendimu pažeidžiami teisinio subjektiškumo ir bausmių bei sankcijų individualizavimo principai ir sukeliamas motyvų vidinis nenuoseklumas, kuris prilygsta motyvavimo stokai.

90 Antra, ARBED mano, kad nusprendęs, jog nuginčijama prezumpcija, kad patronuojanti bendrovė daro lemiamą įtaką savo 100 % kontroliuojamos dukterinės bendrovės veiklai, pateisinamas dukterinės bendrovės elgesio priskyrimas patronuojančiai bendrovei, Pirmosios instancijos teismas pažeidė bendrus teisės principus ir nesirėmė nei Teisingumo Teismo, nei Pirmosios instancijos teismo praktika. Pagal šių teismų

praktiką reikalaujama, kad Komisija įrodytų, jog konkretūs kaltinimai gali būti adresuojami kiekvienai iš sprendime, kuriuo skiriamos baudos, nurodytų įmonių.

91 1983 m. spalio 25 d. Sprendimu *AEG-Telefunken prieš Komisiją* (107/82, Rink. p. 3151) ir 2000 m. lapkričio 16 d. Sprendimu *Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją* (C-286/98 P, Rink. p. I-9925) negalima pateisinti Pirmosios instancijos teismo požiūrio, nes pirmasis neturi reikšmės, o antrasis klaidingai išaiškintas.

92 Iš tikrųjų byloje, kurioje buvo priimtas minėtas Sprendimas *AEG-Telefunken prieš Komisiją*, Teisingumo Teismas, anot ARBED, turėjo priimti sprendimą ne dėl galimybės priskirti patronuojančiai bendrovei atsakomybę už jos dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą, o dėl minėtos patronuojančios bendrovės dalyvavimo darant pažeidimą. Priešingai nei minėtoje byloje, pagal šioje byloje taikytiną nacionalinę teisę nenumatyta, kad 100 % kontroliuojamos dukterinės bendrovės įstatuose numatyti organai sutampa su patronuojančios bendrovės organais.

93 Dėl bylos, kurioje buvo priimtas Sprendimas *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją*, ARBED nurodo, jog Teisingumo Teismas nepatvirtino, kad 100 % bendrovės kapitalo kontrolės užtenka norint pripažinti patronuojančią bendrovę atsakinga už jos dukterinės bendrovės veiksmus. Kitaip nei ARBED, patronuojanti bendrovė minėtoje byloje per administracinę procedūrą sutiko prisiimti atsakomybę už savo dukterinės bendrovės veiksmus. Be to, savo sprendime, dėl kurio buvo priimtas minėtas teismo sprendimas, Komisija laikėsi pozicijos skirti baudą patronuojančiai bendrovei, nes buvo tiesioginių šios patronuojančios bendrovės dalyvavimo darant pažeidimą įrodymų.

94 Trečia, ARBED teigia, kad Pirmosios instancijos teismas pažeidė *res judicata* galios, kurią turi pirminis sprendimas, principą, viršydamas savo jurisdikciją pakeitė Komisijos vertinimą savuoju ir klaidingai taikė minėtuose sprendimuose *AEG-Telefunken prieš Komisiją* ir *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją* patvirtintą teismo praktiką, kai konstatavo lemiamos ARBED įtakos *TradeARBED* buvimą ir šios įtakos

darymą, nors ir ginčijamu sprendimu, ir pirminiu sprendimu buvo pripažinta, kad ARBED nedarė tokios įtakos ir šitaip nedalyvavo darant pažeidimą.

ii) Teisingumo Teismo vertinimas

95 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką įmonės sąvoka apima bet kurį ūkinę veiklą vykdantį subjektą, neatsižvelgiant į jo teisinį statusą ar finansavimo būdus. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas taip pat patikslino, pirma, kad įmonės sąvoka šiomis aplinkybėmis turi būti suprantama kaip reiškianti ūkio subjektą, net jeigu teisiniu požiūriu šį ūkio subjektą sudaro keletas fizinių ar juridinių asmenų, antra, kad kai toks ūkio subjektas pažeidžia konkurencijos taisykles, jis pagal asmeninės atsakomybės principą turi atsakyti už šį pažeidimą (2011 m. sausio 20 d. Sprendimo *General Química ir kt. prieš Komisiją*, C-90/09 P, Rink. p. I-1, 34–36 punktai ir jame nurodyta teismo praktika).

96 Atsakomybė už dukterinės bendrovės elgesį gali tekti patronuojančiai bendrovei, be kita ko kai, nors ir turėdama savarankišką teisinį subjektiškumą, ši dukterinė bendrovė savarankiškai nesprendžia dėl savo elgesio rinkoje, o iš esmės įgyvendina patronuojančios bendrovės nurodymus, visų pirma atsižvelgiant į ekonominius, organizacinius ir teisinius šių dviejų teisės subjektų ryšius (2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją*, C-97/08 P, Rink. p. I-8237, 58 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

97 Tuo ypatingu atveju, kai patronuojančiai bendrovei priklauso 100 % jos dukterinės bendrovės, padariusios Sąjungos konkurencijos taisyklių pažeidimą, kapitalo, viena

vertus, ši patronuojanti bendrovė gali daryti lemiamą įtaką šios dukterinės bendrovės elgesiui ir, kita vertus, egzistuoja nuginčijama prezumpcija, kad ši patronuojanti bendrovė iš tikrųjų daro lemiamą įtaką savo dukterinės bendrovės elgesiui (minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 60 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

98 Tokiomis aplinkybėmis Komisijai pakanka įrodyti, jog patronuojančiai bendrovei priklauso visas jos dukterinės bendrovės kapitalas tam, kad būtų preziumuojama, jog patronuojanti bendrovė daro lemiamą įtaką jos prekybos politikai. Tuomet Komisija gali pripažinti, kad patronuojanti bendrovė solidariai atsakinga už dukterinei bendrovei skirtos baudos sumokėjimą, nebent patronuojanti bendrovė, kuri turi nuginčyti šią prezumpciją, pateiktų pakankamai įrodymų, kad jos dukterinė bendrovė rinkoje elgiasi savarankiškai (minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 61 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

99 Nors tiesa, kad minėto Sprendimo *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją* 28 ir 29 punktuose Teisingumo Teismas, be to, kad patronuojanti bendrovė turi turėti 100 % dukterinės bendrovės kapitalo, nurodė ir kitas aplinkybes, kaip antai, kad nebuvo nuginčyta, jog patronuojanti bendrovė darė įtaką savo dukterinės bendrovės prekybos politikai arba kad abiem bendrovėms buvo bendrai atstovaujama per administracinę procedūrą, vis dėlto šias aplinkybes Teisingumo Teismas nurodė tik siekdamas paminėti visus elementus, kuriais remdamasis Pirmosios instancijos teismas grindė savo motyvus, o ne tam, kad nustatytų, jog šio sprendimo 97 punkte minėta prezumpcija taikoma, tik jei pateikta papildomų įrodymų, kad patronuojanti bendrovė iš tikrųjų darė įtaką (minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 62 punktas).

100 Iš visų išdėstytų argumentų matyti, pirma, kad Pirmosios instancijos teismas nepadarė teisės klaidos, kai nusprendė, jog tuo atveju, kai patronuojančiai bendrovei priklauso 100 % jos dukterinės bendrovės kapitalo, egzistuoja nuginčijama prezumpcija, kad ši patronuojanti bendrovė daro lemiamą įtaką savo dukterinės bendrovės elgesiui,

antra, nei tariamu bendrovių teisinio subjektiškumo principu, nei sankcijų individualizavimo principu nedraudžiama, priešingai nei teigia ARBED, Komisijai skirti baudą patronuojančiai bendrovei už 100 % kontroliuojamos dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą.

101 Iš tiesų, jei patronuojanti bendrovė daro lemiamą įtaką savo dukterinės bendrovės elgesiui, ypač jos antikonkurenciniam elgesiui, už šiuo elgesiu padarytą EAPB ir EB sutartyse numatytų konkurencinos taisyklių pažeidimą pagal šio sprendimo 95 punkte minėtą teismo praktiką atsako įmonė, kurią sudaro patronuojanti ir jos dukterinė bendrovė.

102 Be to, skundžiamo sprendimo 94 ir 96–98 punktuose Pirmosios instancijos teismas pažymi, jog Komisija ginčijamame sprendime konstatavo, kad nebuvo nei įrodyta, nei teigiama, kad *TradeARBED* apibrėžė savo prekybos politiką nepriklausomai nuo ARBED ir kad papildomais įrodymais patvirtinama lemiama ARBED įtaka *TradeARBED* veiksmams ir realus šių galių panaudojimas.

103 Šiomis aplinkybėmis ARBED argumentai, susiję su klaidingu teismo praktikos dėl 100 % kontroliuojamos dukterinės bendrovės veiksmų priskyrimo patronuojančiai bendrovei ir Pirmosios instancijos teismo atliktu Komisijos vertinimo pakeitimu savuoju, yra atmestini.

104 Dėl ARBED argumento, kad neteisėto elgesio priskyrimas susijusiai bendrovei taikant ūkio subjekto sąvoką yra netinkamas, nes šios bendrovės atžvilgiu būtų nustatyta griežtesnė atsakomybės tvarka nei taikoma patronuojančiai bendrovei, pakanka paminėti, kad šioje byloje Komisija priskyrė minėtą elgesį susijusiai bendrovei dėl to, kad ši perėmė patronuojančios bendrovės ūkinę veiklą, ir todėl, kadangi susijusios

bendrovės atsakomybė priklauso nuo patronuojančios bendrovės atsakomybės, susijusiai bendrovei nustatyta atsakomybės tvarka visiškai nėra griežtesnė nei tvarka, taikoma patronuojančiai bendrovei.

105 Dėl argumento, susijusio su *res judicata* galios principo pažeidimu, pakanka pažymėti, kad bet kuriuo atveju Komisijos sprendimas, juo labiau panaikintas, kaip antai pirminis sprendimas, kiek jis susijęs su ARBED, neturi šios galios.

106 Dėl motyvavimo stokos, kurią tariamai lemia Pirmosios instancijos teismo motyvų prieštaringumas, iš to, kas išdėstyta, matyti, jog šis nenuoseklumas atsirado dėl to, kad ARBED klaidingai suprato teismo praktiką dėl 100 % kontroliuojamos dukterinės bendrovės elgesio priskyrimo patronuojančiai bendrovei. Todėl šis argumentas bet kuriuo atveju atmestinas.

107 Vadinasi, reikia atmesti antrąjį pagrindą.

3. Dėl trečiojo pagrindo, susijusio su senaties taisyklių ir *res judicata* galios principo pažeidimu, taip pat motyvavimo stoka

a) Šalių argumentai

108 ARBED mano, jog nusprendęs, kad ji dalyvavo darant pažeidimą, nes jai galima priskirti pažeidimą, kurį padarė *TradeARBED*, Pirmosios instancijos teismas, pirma, priešratauja pats sau, nes skundžiamo sprendimo 100 punkte atskyrė atsakomybę

dėl priskyrimo nuo atsakomybės dėl dalyvavimo, antra, neįrodė, kad ARBED tenkino sąlygas, kurioms esant gali būti atliekami jos atžvilgiu senatį nutraukiantys arba sustabdantys veiksmai, trečia, klaidingai taikė senaties taisykles, ketvirta, pažeidė *res judicata* galios principą.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

109 Dėl argumento, susijusio su tariamai prieštaringu Pirmosios instancijos teismo motyvu, šio sprendimo 106 punkte jau buvo pažymėta, kad nurodytas nenuoseklumas atsirado dėl to, kad ARBED klaidingai suprato teismo praktiką dėl 100 % kontroliuojamos dukterinės bendrovės elgesio priskyrimo patronuojančiai bendrovei. Todėl šis argumentas atmestinas.

110 Taip pat matyti, kad, priešingai nei tvirtina ARBED, dėl minėto priskyrimo ir dėl to, kad *TradeARBED* ir ARBED yra vienas ūkio subjektas, senates eigą nutraukiantys veiksmai buvo taikytini ARBED.

111 Galiausiai dėl argumento, susijusio su *res judicata* galios principo pažedimu, šio sprendimo 105 punkte jau buvo pažymėta, kad bet kuriuo atveju Komisijos sprendimas, juo labiau panaikintas, kiek jis susijęs su ARBED, pavyzdžiui, pirminis sprendimas, neturi šios galios.

112 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad trečiąjį pagrindą reikia atmesti.

4. Dėl ketvirtojo pagrindo, susijusio su motyvavimo stoka ir teisės į gynybą bei *res judicata* galios principo pažeidimu

a) Šalių argumentai

113 ARBED teigia nurodžiusi Pirmosios instancijos teisme, kad paneigiant prezumpciją, jog atsakomybė už *TradeARBED* padarytą pažeidimą tenka jai, svarbūs įrodymai, kuriuos ARBED galėjo turėti 1990 m., praėjus šešiolikai metų dingo ir kad ji negalėjo įvertinti informacijos, kuri galbūt yra naudinga, svarbos vykstant procedūrai. Todėl ARBED nurodytas argumentas susijęs su negalėjimu surinkti įrodymus, kurie reikalingi paneigti šią prezumpciją.

114 Nusprendęs, jog ARBED turėjo įrodyti, kad su tikru šios įmonės ir jos dukterinės bendrovės santykių pobūdžiu susiję įrodymai dingo, Pirmosios instancijos teismas reikalavo negatyvaus pobūdžio veikos įrodymų, kurių iš esmės neįmanoma pateikti, ir dėl to skundžiamas sprendimas yra nepakankamai motyvuotas, o teisė į gynybą pažeista.

115 Į tai, kad skundžiamo sprendimo 169 punkte Pirmosios instancijos teismas pridūrė, jog atsakomybės prezumpcija paminėta jau pirminiame sprendime, ARBED atsako,

kad šiame sprendime vienos bendrovės pažeidimo priskyrimas kitai nėra kaip nors motyvuotas, iš jo tik aišku, kad *TradeARBED* platino sijeles vietoj ARBED ir kad siekiant užtikrinti vienodą požiūrį pirminis sprendimas taip pat buvo adresuotas ARBED.

116 Dėl skundžiamo sprendimo 171 punkte pateiktų samprotavimų, pagal kuriuos atsakomybės prezumpcija buvo patvirtinta jau pirminiame sprendime nurodytais įrodymais, ARBED pažymi, kad 1999 m. kovo 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo ARBED *prieš Komisiją* 96 punktas susijęs su ARBED elgesiu po pažeidimo, o minėto sprendimo 98 punkte Pirmosios instancijos teismas išreiškė tam tikrų abejonių dėl ARBED ir *TradeARBED* atsakomybės.

117 Be to, kadangi Teisingumo Teismas panaikino pirminį sprendimą tiek, kiek jis buvo susijęs su ARBED, Pirmosios instancijos teismo argumentas netenka prasmės dėl *res judicata* galios. Iš tikrųjų, ARBED nuomone, Pirmosios instancijos teismo samprotavimais pažeidžiama *res judicata* galia, kurią turi minėtas 2003 m. spalio 2 d. Sprendimas ARBED *prieš Komisiją*, be to, jie išplaukia tiek iš pirminio sprendimo, tiek iš minėto 1999 m. kovo 11 d. Sprendimo ARBED *prieš Komisiją* klaidingo suvokimo, o tai yra motyvavimo stoka.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

118 Dėl argumento, susijusio su negalėjimu surinkti įrodymus, būtinus paneigti prezumpciją, jog už *TradeARBED* veiksmus atsakinga ARBED, ir su tuo, kad buvo reikalaujama pateikti negatyvaus pobūdžio veikos įrodymų, iš teismo praktikos matyti, kad įmonei, teigiančiai, jog pernelyg ilga administracinė procedūra turėjo įtakos jos teisės į gynybą

įgyvendinimui, tenka pareiga teisiškai įrodyti, jog dėl šios pernelyg ilgos procedūros trukmės jai buvo sunku gintis nuo Komisijos kaltinimų (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Technische Unie prieš Komisiją*, C-113/04 P, Rink. p. I-8831, 60 ir 61 punktus).

119 Skundžiamo sprendimo 168 punkte Pirmosios instancijos teismas manė, kad šiuo atveju ARBED neįrodė, kaip administracinės procedūros trukmė galėjo sutrukdyti jai pasinaudoti teise į gynybą, nes nurodė tik tai, kad įrodymai, kuriuos ji galėjo turėti 1990 m., praėjus tokiam ilgam laikotarpiui dingo.

120 Tokiame vertinime nėra jokios teisės klaidos. Iš tiesų primintina, kad ARBED buvo pirminio sprendimo adresatė, taip pat pirmojo proceso Pirmosios instancijos teisme ir Teisingumo Teisme šalis. Taigi, kaip teisingai nurodo Komisija, dėl šių aplinkybių rūpestinga bendrovė turėtų pasirūpinti gynybai būtinų dokumentų išsaugojimu.

121 Todėl dingus konkretiems įrodymams įmonė, esanti tokioje padėtyje, kaip antai ARBED, turi išsamiai nurodyti bent jau atsitikimus, įvykius ar aplinkybes, kurios per šį laikotarpį sutrukdė jai laikytis rūpestingumo pareigos ir dėl kurių tariamai dingo jos minėti įrodymai.

122 Iš tiesų tik išnagrinėję tokią informaciją Pirmosios instancijos teismas ir Teisingumo Teismas gali įvertinti, ar įmonė pakankamai teisiškai įrodė, jog susidūrė su nurodytais sunkumais, kad galėtų apsiginti nuo Komisijos kaltinimų, remdamasi pernelyg ilga administracinės procedūros trukme arba, atvirkščiai, ar minėti sunkumai kyla dėl rūpestingumo pareigos nesilaikymo.

123 Taigi Pirmosios instancijos teismas teisingai nusprendė, kad tokio bendro pobūdžio tvirtinimo, kokį pateikė ARBED, nepakanka siekiant teisiškai įrodyti procedūros trukmės poveikį įgyvendinant teisę į gynybą.

124 Dėl šios priežasties ARBED argumentai, nurodyti dėl skundžiamo sprendimo 169–171 straipsniuose pateiktų papildomų Pirmosios instancijos teismo samprotavimų, neturi reikšmės.

125 Todėl ketvirtąjį pagrindą reikia atmesti.

126 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad ARBED apeliacinį skundą byloje C-201/09 P reikia atmesti.

B — *Dėl Komisijos apeliacinio skundo (C-216/09 P), kurio vienintelis pagrindas susijęs su teisės klaida aiškinant Sprendimą Nr. 715/78*

1. Šalių argumentai

127 Komisija mano, kad Pirmosios instancijos teismas remiasi neteisingu pažodiniu ir per siauru Sprendimo Nr. 715/78 2 straipsnio 3 dalies ir 3 straipsnio aiškinimu, kai siekdamas pateisinti senaties nutraukimo ir sustabdymo poveikio atskyrimą nurodo šių nuostatų formuluotės skirtumus, kiek tai susiję su *erga omnes* poveikiu. Aplinkybė,

jog *erga omnes* poveikis nėra aiškiai paminėtas Sprendimo Nr. 715/78 3 straipsnio tekste, nereiškia, kad šia nuostata toks poveikis nesuteikiamas sustabdymui, nes senaties nutraukimu ir sustabdymu siekiama bendro tikslo – sustabdyti laiko eigą visų suinteresuotų įmonių atžvilgiu.

128 2002 m. spalio 15 d. Sprendime *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375, 144 punktas) Teisingumo Teismas atsisakė pažodinio ir siauro senaties terminus reglamentuojančių nuostatų aiškinimo ir atsižvelgė ne tik į nuostatų dėl senaties sustabdymo formuluotę, bet taip pat į šios nuostatos tikslą, kad galėtų plačiai aiškinti Sprendimo Nr. 715/78 3 straipsnyje pateiktą „Komisijos sprendimo“ sąvoką.

129 Šiame sprendime Teisingumo Teismas pažymėjo, jog sustabdymu Komisija apsaugoma nuo senaties taikymo tais atvejais, kai ji turi sulaukti Sąjungos teismo sprendimo. Tiek senaties nutraukimu, tiek jos sustabdymu jai sudaroma galimybė vykdyti teisines procedūras ir veiksmingai skirti sankcijas už konkurencijos taisyklių pažeidimus.

130 Be to, Komisijos nuomone, skundžiamo sprendimo 154 punkte Pirmosios instancijos teismo nurodytoje teismo praktikoje nenumatytas siauras senaties sustabdymo poveikio aiškinimas. Konkrečiai kalbant, 2004 m. birželio 24 d. Sprendime *Handlbauer* (C-278/02, Rink. p. I-6171, 40 punktas) Teisingumo Teismas grindė savo aiškinimą senaties taisyklių siekiamu tikslu.

131 Dėl 1999 m. rugsėjo 14 d. Sprendime *Komisija prieš AssiDomän Kraft Products ir kt.* (C-310/97 P, Rink. p. I-5363) Pirmosios instancijos teismo padarytos nuorodos

Komisija mano, kad šio sprendimo logika netaikytina tyrimo priemonėms, kaip antai patikrinimams ir apžiūrai, kurių ginčijimas nutraukia arba sustabdo senatį.

132 Iš tiesų, kitaip nei pareiškiant ieškinius dėl galutinių sprendimų, kai egzistuoja tikimybė, jog Pirmosios instancijos teismo priimtas sprendimas liks galioti, tokių priemonių ginčijimas galėtų turėti įtakos Komisijos galimybėms tęsti procedūrą dėl visų į pažeidimą įsitraukusių įmonių, net jei šios priemonės būtų formaliai skirtos tik vienai įmonei. Todėl minėto sprendimo taikymas senaties sustabdymui pakenktų tinkamam konkurencijos teisės įgyvendinimui, o *erga omnes* poveikį pripažįstantis aiškinimas suteiktų galimybę išsaugoti šios teisės veiksmingumą.

133 Komisija pažymi, kad bendrovei ginčijant jai skirtą tyrimo priemonę skundžiamas sprendimas šią instituciją įpareigotų toliau tęsti tyrimą dėl kitų dalyvaujančių įmonių ir galutiniame sprendime naudoti dokumentus, kurių teisėtumas būtų neaiškus ir dėl to galėtų būti panaikintas galutinis sprendimas. Iš tiesų, jei kitų įmonių atžvilgiu senaties terminas nesustotų, Komisija negalėtų sulaukti teisminės procedūros dėl tyrimo priemonės rezultato.

134 Todėl, viena vertus, laukdamos, kad Sąjungos teismas išnagrinės tyrimo teisėtumo klausimą, Komisija ir aptariamos įmonės turėtų toliau skirti išteklius šiam tyrimui vykdyti, kita vertus, įmonės, nepareiškusios dėl tyrimo priemonės ieškinio, turėtų pareikšti ieškinį dėl galutinio sprendimo, remdamosi tuo, kad neteisėtumas buvo nurodytas keliuose teisminiuose ieškiniuose dėl panašių klausimų. Iš tiesų, kadangi šioms įmonėms minėta tyrimo priemonė, net būdama skirta kitai įmonei, darė teisinį poveikį, joms turi būti suteikta teisė minėtame teisme remtis tariamu šios priemonės neteisėtumu.

135 Komisija taip pat mano, kad ši situacija nepanaši į tyrimo priemonių, dėl kurių negalima pareikšti ieškinio, atvejį, nes, pirma, per vėlesnę procedūrą ji gali pašalinti galimus procedūros trūkumus, antra, byla nėra nagrinėjama Sąjungos teisme.

136 Be to, Komisija teigia, kad dėl skundžiamo sprendimo paprasčiau išvengti baudos. Jei sustabdymas turi įtakos tik pareiškusiai ieškinį įmonei, ši galėtų būti restruktūrizuota arba jos turtas po pažeidimo praėjus dešimčiai metų galėtų būti perduotas kitai bendrovei, kuriai sustabdymas neturėjo įtakos, ir taip galima būtų išvengti baudos.

137 Be to, Sprendimo Nr. 715/78 2 ir 3 straipsnių persipynimas, pirma, dėl to, kad minėto 2 straipsnio 3 dalyje daroma nuoroda į 3 straipsnį, kiek tai susiję su senaties termimo atnaujinimu po nutraukimo, antra, dėl to, kad šiame straipsnyje nurodomas 2 straipsnio 3 dalyje minėtas Komisijos sprendimas, rodo, jog Pirmosios instancijos teismas neturėjo jų atskirti.

138 Komisija mano, kad 1974 m. lapkričio 26 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2988/74 dėl teisinių procedūrų ir sankcijų, taikomų pagal Europos ekonominės bendrijos taisykles dėl transporto ir konkurencijos, taikymo terminų (OL L 319, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 1 t., p. 61) parengiamaisiais darbais patvirtinamas jos pateiktas Sprendimo Nr. 715/78 aiškinimas. Ji pažymi, jog pirminiame pasiūlyme jau buvo numatyta, kad senaties nutraukimas turi *erga omnes* poveikį, o tai atspindi požiūrį į senatį *in rem*, o ne kelių delegacijų ginamą požiūrį *in personam*. Pasiekus kompromisą galiausiai buvo pasirinktas pirmasis požiūris. Nuostata dėl senaties sustabdymo buvo įtraukta vienos delegacijos pasiūlymu, pateikus antrą pakeistą pasiūlymą.

139 Komisija daro išvadą, kad Taryba laikosi požiūrio į senatį *in rem* visų su ja susijusių normų atžvilgiu, įstaitant normas dėl sustabdymo. Taryba nepateikė šiuo atžvilgiu jokių patikslinimų, nes pasirinkus tokį senaties pobūdį nereikėjo jo nurodyti taip pat dėl senaties sustabdymo.

140 Komisijos nuomone, kadangi senatis yra išimtis, taikoma tik tuomet, kai numatyta, principas, pagal kurį išimtys turi būti aiškinamos siaurai, taip pat patvirtina jos poziciją. Todėl senatį reglamentuojančių normų nereikėjo aiškinti plačiai, t. y. įmonių naudai. Iš tikrųjų Teisingumo Teismo praktikoje niekada nebuvo pritarta siauram senaties sustabdymą reglamentuojančių normų aiškinimui.

2. Teisingumo Teismo vertinimas

141 Iš teismo praktikos matyti, jog senaties sustabdymą pateisina pats faktas, kad ieškinys nagrinėjamas Pirmosios instancijos teisme arba Teisingumo Teisme (minėto Sprendimo *Limburgse Vinyl ir kt. prieš Komisiją* 153 punktas).

142 Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad jei sprendimo adresatas ketina pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, Sąjungos teismas sprendžia tik dėl su juo susijusių sprendimo dalių. Sprendimo dalys, susijusios su kitais sprendimo adresatais ir jų neginčijamos, nėra Sąjungos teismo sprendžiamo ginčo dalykas (minėto Sprendimo *Komisija prieš AssiDomän Kraft Products ir kt.* 53 punktas).

143 Be to, pagal Sprendimo Nr. 715/78 4 straipsnio 2 dalį ir Reglamento Nr. 1/2003 26 straipsnio 2 dalį vykdymo senaties terminas skaičiuojamas nuo sprendimo įsigaliojimo dienos. Teisingumo Teismas patikslino, jog šis terminas pradedamas skaičiuoti pasibaigus ieškinio dėl sprendimo dėl pažeidimo ir baudos pareiškimo terminui, jei nebuvo pateiktas ieškinys (pagal analogiją žr. minėto Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* 137 punktą).

144 Iš to, kas išdėstyta, matyti, pirma, kad galutinis Komisijos sprendimas, kuriuo įmonėms skiriama bauda pagal AP 65 straipsnį arba Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnį, įsigalioja įmonių, nepareiškusių dėl jo ieškinio, atžvilgiu, antra, kad šiam sprendimui įsigaliojus, įmonių atžvilgiu skaičiuojamas jo vykdymo terminas, numatytas Sprendimo Nr. 715/78 4 straipsnyje ir Reglamento Nr. 1/2003 26 straipnyje.

145 Todėl darytina išvada, kad kitos įmonės pareikštas ieškinys dėl galutinio sprendimo nesustabdo senaties šių įmonių atžvilgiu.

146 Be to, tiek Sprendimo Nr. 715/78 3 straipsnio ir Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 6 dalies formuluotės, tiek šiuose straipsniuose siekiami tikslai apima ir ieškinius, pareikštus dėl Sprendimo 715/78 2 straipsnyje ir Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 3 dalyje nurodytų veiksmų, kuriuos galima ginčyti, ir ieškinius, pareikštus dėl galutinio Komisijos sprendimo (pagal analogiją žr. minėto Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* 146 punktą).

147 Todėl, kadangi Sprendimo 715/78 3 straipsnyje ir Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 6 dalyje nėra diferencijuojami senatį sustabdantys sprendimai, priešingai negu teigia Komisija, nereikia suteikti *erga omnes* poveikio ieškiniams, pareikštiems dėl

Sprendimo 715/78 2 straipsnyje ir Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 3 dalyje nurodytų veiksmų, kuriuos galima ginčyti.

148 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog Pirmosios instancijos teismas nepadarė teisės klaidos, kai nusprendė, kad senatį sustabdantis poveikis, kurį pagal Sprendimo 715/78 3 straipsnį ir Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 6 dalį turi procesai teisme, daro poveikį tik *inter partes*.

149 Tačiau šioje byloje, kaip teisingai nurodo *ProfilARBED* ir *TradeARBED,* pirminis sprendimas buvo skirtas tik ARBED, o teismo procese, kuriame minėtas sprendimas buvo panaikintas, kiek jis susijęs su ARBED, bylinėjosi tik ARBED ir Komisija. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad dėl šio proceso senatis *ProfilARBED* arba *TradeARBED* atžvilgiu negali būti sustabdyta.

150 Šiomis aplinkybėmis reikia atmesti Komisijos apeliacinį skundą byloje C-216/09 P.

151 Kadangi *ProfilARBED* ir *TradeARBED* pateikia priešpriešinį apeliacinį skundą byloje C-216/09 P tik jei Teisingumo Teismas patenkintų Komisijos apeliacinį skundą, šio priešpriešinio apeliacinio skundo nagrinėti nereikia.

VIII — Dėl bylinėjimosi išlaidų

152 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį, kuri apeliaciniame procese taikoma pagal šio reglamento 118 straipsnį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Pagal minėto reglamento 69 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama arba jeigu susiklosto ypatingos aplinkybės, Teismas gali nurodyti kiekvienai šaliai padengti savo išlaidas.

153 Kadangi ARBED pralaimėjo bylą apeliaciniame procese byloje C-201/09 P, ji turi padengti su šiuo apeliaciniu procesu susijusias bylinėjimosi išlaidas, kaip to reikalauja Komisija.

154 Dėl apeliacinio skundo byloje C-216/09 P Teisingumo Teismas mano, jog atsižvelgiant į specifines bylos aplinkybes reikia nurodyti Komisijai, *TradeARBED* ir *ProfilARBED* padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti apeliacinius skundus.

2. ArcelorMittal Luxembourg SA padengia savo ir Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas, susijusias su apeliaciniu procesu byloje C-201/09 P.

3. **Europos Komisija, ArcelorMittal Belval & Differdange SA ir ArcelorMittal International SA padengia savo bylinėjimosi išlaidas, susijusias su apeliaciniu procesu byloje C-216/09 P.**

Parašai.